

تاریخ وادستان

۱۳۳۶ هـ

بر کون بیلنیر قیمتی مجموعه ملک اما
پاک چوق آرانیر اورتده مجموعه بولمنز

ایتدک شرف خدمت اجدادی فراموش
آمارینه اسلافزک رغبت اولمنز

معروفه برخاتون عصمت قرین معاونت و مظاهرت ایلش ایدی . اول
سنگ کران ینه قلمه نك برخلنه وضع اولنوب اول آثار قدیمه ره رعایت
اولندی »

بن بوفقره بی وقتیه پچوی تاریخنده گورمش ایدم برایکی کون اول
بوندن بحث ایله قارص شهرینك قدیم الایامدن بری زیر حکومت اسلامیانده
بولندیغنی بالمناصبه - ویلدم . حاضر بولنان مکتب ملکیه اذ کبای
طلبه سندن مکرمین بک قوه حافظه سنه مراجعتله قارص حقنده تاریخی
بعض نافع معلومات اعطا ایلدی . بو مستحضراتك مجموعه به درج
اولمق اوزره تحریراً مختصراً بیان ایدلمسنی رجا ایلدم . در حال انه قلم
آله رق شو سطرلری تحریر واعطا ابتدی .

— قارص شهری —

ارضروم وحوالده ایله قافقاسیا وکمرجستان و قتیله حضرت عمر
و حضرت عثمان افندیلر مذك زمان خلافتنده فتح اوله رق [۱] مرکزی
تفلیس اولمق اوزره او حوالی بر ولایت خالنه افراغ اولمش
و «فتوح البلدان» کی بعض معتبر تاریخلرده تفصیلاً بیان اولندیغنی اوزره
هجرتك ۳۰۰ تاریخنه قدر بویه جه دوام ایتش ایکن صکره لری او
حوالیجه محلی بعض اغتشاشات ظهوره کلدیکندن ملوک سلجوقیه دن
۴۵۵ سنه سنده چلوس ایدن مشهور «الب ارسلان» معیتنده ترکان
بهادرلری بولندیغنی حالده قافقاسیا وکمرجستانه مستولی اولمش وجوار

[۱] وان شهری ، فاروق اعظمك فتوحاتی زماننده موجود اولیوب یالکز
قلعه اوستنده آثوریلر دورندن قلعه بر معبد وارایدی . بوکا مبنیدرکه وادی
کی قدیم تاریخلرده وان شهری اسمی موجود اولیوب او حوالی فتوحاتی
«اخلاط» داخلنده دره هجرت سنیه نك برنجی عصری اواخرنده عمر بن عبدالعزیز
حضرتلری زماننده وان شهری برایکی یوز خانلی برقریه اوله رق ظهوره کلدی
و هجرتك اوچنجی عصرندن صکره توسع ایدرک مشهور جامع کبری ، انشا اولندی
و بوکونه قدر اسلاملر اداره سنده بولمشدر .

مملکتلری برر برر استرداده باشلامشدر . و «ابن اثیر» تاریخنده محور
اولدینی اوزره اوغلی ملکشاه ایله وزیرینی کوندردرک نخبچوان ، سرماری ،
مریم نشین ، شهر و قلعه لرینی ضبط ایتدیردیکی کبی کندیسینی بالذات
حرکت ایدرک قارص و آتی شهر لرینی ضبط ایتدی . «الب ارسلان»
ارضروم و قارص حوالیسینده بهادر قهرمانلرندن ملوک صلتیه نك جدی
«ابوالقاسم» ی والی تعیین ایلدی . قارص و ارضروم حوالیسینده ابوالقاسم
عائله سندن بش ذات خدمتدار اویش و مدت حکومتلری بوز قرق سنه یی
تجاوز ایتمشدر . برنجیسی مشارالیه ابوالقاسم و ایکنجیسی اوغلی «امیر
علی» در . علی نك ۴۹۶ ده ارضروم امیری اولدینغی ابن اثیر یازیور .
اوچنجیسی امیر علی نك مخدومی «عزالدین صلتق» در . بو ذاتدن
سکره بو عائله (بنی صلتق) نامیله اشتهار ایلدی .

ایشته بچوی تاریخنده قارص قلعه سینده ظهور ایلدیکی بیان اولنان
۵۴۱ تاریخلی کتابه ده اسمی مسطور بولنان «عزالدین» بو ذاتدر . [۱]

[۱] اوحوالی ده بوکتابه تاریخندن پك چوق اولره عائله و ثائق مهمه
اسلامیه دن اولان دها برچوق کتابه لر واردر .

مثلا ارضرومده واقع خاتونیه مدرسه سنك مدخلنده کائن ثابت مرتفع
ایکی مناره نك اوزرنده چینی لر آره سینده محور اولنان مزین و قیستدار کتابه کبی
بو عبد حقیر بوندن یکرمی بش سنه اول ارضروم دفتر دارافنده بولندیم اشناده
او بنای محشم اوستنده کی مناره لر ، خانه مله حکومت قوناغی آره سینده کی
گذرگاهه تصادف ایلشدی ، آت ایله آقشام ، صباح حکومت کیدوب کلدیکه
او محشم بنا اوکنده طورر او یازیلره و ترتیباته باقار ، هله او مناره لر عقله حیرت
ویره جك درجه ده غایت الغایه یوکسک و ظریف اولدقلری حالده ارضروم کبی
موقی مرتفع و شتاسی کثیر و مدید اولان بر شهرده پك چوق سنه لر دنبری
موجود و پایدار قالسنی تقدیر ایدرک بانیه سنك و استادینك روحلرینه فائحه لر
اهدا ایدردم . بانیه سنك تربیه سی ده مدرسه دروننده در . بو کتابه پارسده
انتشار ایدن (ژورنال آزیاتیک) نام مجموعه علمیه ده دخی عیناً شویله جه محوردر .
کتابه

بندکان خدارا این مقام نظر است . جواب مارا بشنویسکه در زمان خلافت
سلطان ملک خان [۲] خللا الله مولده بود و از خوارزم عزیمت شهر روم کردم .
[۲] سلطان ملک خانک زمان و هویتنك تظاهری تدفیفاته محتاجدر .

وزیرینک ده اسمک فیروز اولدینی مذکور کتاهدن آکلاشیلیور .
عزالدین صانتک محاربات و وقوعائی پک چوقدر برادده یازمق تفصیلاتی
موجب اولور .

عزالدین بن صکرده اوغلی « ناصرالدین محمد » دردنجی حکمدار
اولق اوزره جالوس ایتدی . [۱] بعدد یرینه بو سلسلهک بشنجی
حکمداری اولق اوزره ناصرالدین محمدک اوغلی « ملکشاه » حکمران
اولدیهده ۵۹۷ سنه سندن صکرده قونییه سلجوق حکمداری رکن الدین
سلیمان شاه طرفدن مملکتلری ضیط و برادری مغیث الدین طغرل شاه
اورایه والی تعیین اولدی . [۲]

دران زمان که رسیدم آن دیار را توطن کردم خوشترین وقتی از او بیام
آمد که بنای یک چیزی کنذارم که ابد الابد احسان و خیرات ماباشد . یک
مسجد و چند حجره بنا کنم که طالبان علم در آنجا مسکن نمایند . و این بنا را
جنان گذشتم که اگر خراب شود باین جت صنعت و عمل نمایند . اجاره هفت
دکا کین وزمین ها که در اطراف او باشد اجاره آنها و بمشتر محصول اوقاف
سلطان ملک خان همیشه و در هر سال این هارا گرفته خرج آید .

و آن مدرسه را شیخ العالم الفاضل الکامل فخام الدین را مدرس کردم .
و سه عدد قریه باو تسلیم کردم که در هر سال سه هزار پانصد اچمه باو تسلیم
نمایند . و اوهم درباره خاتونیه دعا خوان باشد . هر که تعمیر این بنا سی
نماید خداوند عالم او را رحمت نماید . و هر که در خراب این سبی نماید .
خداوند عالم عمر او را خراب نماید . این بنا در تاریخ هجرت سیصد پنجاه یک ۳۵۱
[۱] ناصرالدین محمدک کوریلان سکه سنده (قزل ارسلان) لقبی ده
وارد . سکه نک عبارت سی شویله در « ناصرالدین قزل ارسلان محمد بن سلق »
[۲] « صلتیه » ملوک نک ده بعض کتابه لری وارد . یک مدبب
عنوان استعمال ابتدکاری کوریلور مثلاً بار سده انتشار ایدن (ژورنال آزیاتیک) دم
دخی موجود اولان شو کتاه کبی :

« اقبال اولانا ضیاء الدین قطب الاسلام نصیر الدوله ظهیر المله شمس الملوك
والسلاطین عازی بن ابی القسم (ابی القاسم)
بو کتاه ارض رومده اینج قلعه ده بایراق چکیلن مدور قلعه اوزره محرردر
زمینی بیاض اولوب قیرمزی طوغله ایله قاپار میلشدر . و بالاده « ژورنال

و - لاجوقیه دن . صکرده ملوک اسلامیه دن ملوک اسلامیه استقبال
ایدرک دولت عثمانیه واصل اولدی .

مکتب مدکیه طلبه سندن

مکرمین

— مجموعه —

بالخاصه تشکر اولنور . بو کبی تاریخی معلوماته صحیفه لرمن آچیقدر .

اقدام صاحبی احمد جودت بك افندی حضر تلیزیه

(لوغانو) دن ارساله عنایت بیوریلوب ۸۳۸۳ نومرولی ۱۵ حزیران
۱۳۳۶ تاریخی محترم غزته کزک باش ستونی تزیین ایدن او حکیمانه مقاله کزده
اکبر توجهات سامیلرینه کسب استحقاق ایدن قبله لی زاده فؤاد
بکی ، و تقدیر عالیترینه لایق هیچ بر قیستی حازر اولمدیغم حالده مجرد
مجبور و متخلق بیوردقلری جوهر حمیت و انسانیتلری ایجابندن اوله رق
بو عبد عاجزی ده یاد و تذکار بیوریورسکمز .

حقمده نعمت محض وعین عنایت ودها آچیقجه سی قیامته قدر

آزیاتیک « دن نقل ایلدیکمز کتابه ده اوقونامیوب آچیق بر اقیلان محکم
عباره سی شودر .

« الامیر اینانچ بیغوالب طغرل بك ابن المظفر »

شو حالده کتابه نك تکمیل عباره سی بشویله اوقونمالیدر .

« اقبال مولانا ضیاء الدین قطب الاسلام نصیرالدوله ظهیرالملة شمس الملوك

والسلاطین الامیر اینانچ بیغوالب طغرل بك ابن المظفر غازی بن ابی القسم »

ایشته اکمال اولنان شو کتابه دن آکلاشلیورکه خاندان مذکور کندینی

برچوق القاب و عنوان ایله توصیف ایله کاری کبی بالاده کی مقاله ده اولان اسامی

ایله صره لیرسه ناصرالدین محمدك پدری عزالدین صلتك اسنك طغرل اولدینی

و آنك پدری امیر علی ده (المظفر غازی) عنوانیه توصیف ایله یکی کوریلور .

ارضروم ، قارص ، تفلیس ، کنجه حوالی سندن زمان قدیم ده وجودیله

افتخار اولنه جق درجه ده عالم مدنیته خدمت ایدن بك جوق اعظم علما وادبا

یتشمشدر . مجموعه مزده بولردن ده بحث ایدم جکمز . انشاالله تعالی .